

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Vtrum Christus per sua merita causa fuerit prædestinationis nostræ.
disput. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

sectatoribus sententiæ posterioris, limites negationis prioris sensus transgressi sunt, sibi inuicem non immeritò aduersari arbitrantur. Nos duo admoneamus. Primum est, scripturas sanctas ita exponendas esse, vt neque iuxta primū sensum affirmemus prædestinationem fuisse secundum præscientiam vsus liberi arbitrij, meritorumque cuiusque adulti: neque iuxta secundum id negemus. Secundum est, Patres quodammodò eatenus ad concordiam posse reduci, si qui negant prædestinationem fuisse secundum præscientiam meritorum, ac boni vsus liberi arbitrij futuri, accipiantur in priori sensu, quatenus eorum dicta id patientur, in quibus est Augustinus, & eius sectatores. Qui verò fuisse affirmant secundum meritum, & bonum vsum præuisum, exponantur in sensu posteriori, quatenus eorum dicta id ferent, de quorum numero sunt, Athanasius, Origenes, Chrysostomus, Ambrosius, Theodoretus, Theophylactus, omnes in cap. 9. epistolæ ad Romanos, Hieronymus in illud ad Galatas primo, *Cum placuit ei, qui me segregauit ex utero matris mee.* Et ad Hedibiam in expositione quæst. 10. Faustus (non Manichæus, sed in Gallia Episcopus) lib. 1. de gratia & libero arbitrio c. 4. & lib. 2. c. 6. tom. 5. bibliothecæ Patris, & plerique alij. Neque verò dubito quin ab Augustino & cæteris Patribus vnanimi consensu comprobata fuisset hæc nostra de prædestinatione sententia.

DISPUTATIO II.

Utrum Christus per sua merita causa fuerit nostræ prædestinationis.

Pars, quæ negat, suaderi potest primò, ex illo ad Ephesios 1. *In quo & nos sorte vocati sumus, prædestinati secundum propositum eius, qui operatur omnia secundum consilium voluntatis sue:* ergo quod in Christo, & per Christum fuerimus prædestinati, neque Christus quatenus homo, neque merita ipsius, sed sola Dei voluntas, quæ, quos voluit, in Christo prædestinauit, tamquam causa constitui debet.

Secundò, Augustinus de prædestinatione sanctorum cap. 15. ait: *Et gratia sit ab initio fides, siue homo quicumque Christianus, quia gratia homo ille (scilicet nempè quatenus homo) factus est Christus: sed homo ille sine vllis suis, aut alienis meritis ex sola Dei gratuita voluntate, & prædestinatione factus est Christus; quemadmodum eo capite latè ostendit Augustinus: ergo quicumque Christianus neque meritis propriis, nec alienis Christi, vocatur à Deo, aut perducitur ad fidem, sed ex sola Dei gratuita voluntate, & prædestinatione: nõ ergo Christus suis meritis fuit causa prædestinationis nostræ, saltem quoad donum fidei, quod radix & fundamentum est cæterorum donorum, quæ in iustificatione, integròque effectu prædestinationis nostræ sequuntur.*

Tertio, si Christus per sua merita causa fuisset prædestinationis nostræ, maximè quia meruisset nobis primam gratiam, Deūsq; prædestinatione æterna constitueret eam nobis propter merita Christi conferre: id autem dici non potest, quia tunc non essemus gratis à Deo iustificati, contra illud ad Roman. 3. *Iustificati gratis per gratiam ipsius,* neque prima gratia esset gratia, quippe collata esset nobis à Deo tamquam debita nobis propter merita Christi, atque adeò non gratis: ergo Christus per sua merita non fuit causa nostræ prædestinationis.

Sit nihilominus prima conclusio: Christus per sua merita non fuit causa prædestinationis nostræ quoad integrum illius effectum, quatenus comprobatur *Molina in D. Thom.*

Per negatiuam suadet.

Secundò.

Tertio.

Prima conclusio.

A hendit non solum dona supernaturalia, sed etiam naturalia, qualia sunt nactum esse complexionem ad virtutem propensam, natum potius esse sub gratia, atque inter Christianos, eoque bene morigeratos, quam in alio tempore, aut inter improbos educatum. Hæc est Driedonis de redemptione & captiuitate generis humani tractatu 2. cap. 2. p. 3. art. 4. Probatur, quoniam Christus non promeruit nobis dona naturalia, sed supernaturalia, quibus in vitam æternam perducimur, quæque in primo parente amisimus: ergo non meruit nobis effectum prædestinationis quoad merè naturalia quæ ad vitam æternam adiuant. Hæc enim ex sola dispositione vniuersi, quam Deus pro suo beneplacito ante riuam generis humani constituit, eueniunt. Quamuis autem, si Adamus non peccasset, atque adeò sibi, & posteris donum iustitiæ originalis non perdidisset, alium cursum ex constitutione ipsa vniuersi, donoque iustitiæ originalis, atque ex paradisi habitatione tenuissent generationes hominū ab eo, quæ post eundem lapsum tenuerunt, nihilominus non aliū multò diuersum tenet ab eo, quem seruassent, esto Deus constituisset nõ reparare genus humanum per Christum, sed illud in peccato totumque cursum vniuersi suæ naturæ relinquere decreuisset.

Sit tamen secunda conclusio. Naturalia aliqua originem traxerunt ex meritis Christi. Probatur, quoniam multa naturalia iusti suis orationibus ac meritis à Deo obtinuerunt. Isaac enim preces Rebecca ex sterili fecundam reddiderunt. Anna Samuelem filium, Zacharias Ioannem Baptistam, & pleraque alia naturalia iusti orationibus à Deo impetrarunt, impetrabantque in posterum, quorum multa ad salutem plurimorum maximè conferunt: cum ergo merita & orationes, quæ Deo grata fuerunt, vimque obtinendi habuerunt, totam eam vim ex gratia meritis Christi comparata habuerint, fit, vt multa naturalia originem traxerint ex meritis Christi. Eaque de causa paulò ante diximus, generationes hominum post peccatum primorum parentum, non aliū multò diuersum cursum tenuisse ab eo, quem seruassent, si Deus reparare genus humanum per Christum minimè decreuisset.

Tertia conclusio. Christus per sua merita non fuit causa prædestinationis nostræ, quo ad integrum supernaturalem effectum eiusdem prædestinationis. Probatur, quoniam non fuit causa incarnationis, per quam effectum est, vt ipse simul esset homo & Deus, vt ex se est notissimum, ostenditque Augustinus de prædestinatione sanctorum cap. 15. Neque item per propria merita fuit causa suorum meritorum: cum ergo inter effectus supernaturales nostræ prædestinationis primum locum teneat Christi Domini incarnatio, merita, & passio ipsius à quibus reliqui supernaturales effectus originem habuerunt, fit, vt Christus per sua merita integri supernaturalis effectus nostræ prædestinationis causa non fuerit.

Quarta conclusio. Christus per merita sua fuit causa nostræ prædestinationis, nõ solum quoad primam gratiam, qua iustificamur, & reliqua supernaturalia, quæ illa vsq; ad assequutionem vitæ æternæ consequuntur, sed etiã quoad fidem & omnè aliam dispositionem supernaturalem, qua ad primam gratiam præparamur, imò etiam quoad miracula, & reliqua omnia supernaturalia, quibus ad vitam æternam iuuamur (si modo Christū ipsum eiusque merita excipias) quo pacto causa fuit meritoria orationum Stephani, & beatæ Monicæ, quibus adductus Deus, Paulū, & Augustinū in viam salutis reduxit. Imò multa naturalia ex me-

Prædestinationis nostræ, vt comprobabitur etiã naturalis effectus non fuit causa iustitiæ sui meritis.

Secunda conclusio. Prædestinationis effectus aliquos naturales originem trahere à Christi meritis.

Tertia conclusio. Prædestinationis nostræ, quo ad integrum suum effectum supernaturalem Christus per sua merita non fuit causa.

Quarta conclusio. Fuit tamen quoad primam gratiam & omnè aliam dispositionem supernaturalem.

ritis Christi nobis donantur, quibus in vitam aeternam adiuuamur, vt conclusione secunda aliqua ex parte explicatum est.

Driedonis, & quorundam aliorum sententia impugnantur.

Conclusio haec est aduersus Driedonem loco citato. Ruardum Tapper. tom. 1. art. 6. de satisfactione, fol. 242. & Capreolum in 3. d. 18. q. 1. ad argumenta contra primam conclusionem, qui affirmat, Christum fuisse quidem causam meritoriam primae gratiae & donorum, quae illam consequuntur, non tamen fidei ceterarumve dispositionum fidem antecedentium. Censent namque supernaturales omnes motus ac dona, quibus ea ratione ad primam gratiam disponimur, quia per ea tales reddimur quales B Christus nos esse vult iuxta leges circa merita sua passionis nobis applicanda institutas, non cadere sub meritum Christi, sed esse effectus praedestinationis Dei aeternae, qui absque vilo merito, vel suscipientium, vel etiam Christi, à sola libera voluntate Dei emanant: primam verò gratiam, quae conferitur, non nisi iam prius dispositis, aptisque vt meritum Christi applicetur, ex meritis ipsius Christi conferri. Vnde vult Driedo, inter ea quae in integro praedestinationis effectu includuntur, adoptionem filiorum, quae fit per gratiam gratum facientem, ex meritis Christi emanare, iuxta illud ad Ephes. 1. *Qui praedestinavit nos in adoptionem filiorum per Iesum Christum in ipsum:* ea verò quae eiusmodi adoptionem antecedunt, sine meritis Christi pro solo Dei beneplacito, praedestinati conferri: eaque ratione exponit illud Ioan. 6. *Nemo potest venire ad me (per fidem videlicet) nisi Pater meus traxerit eum, id est, nemo potest sociari mihi per fidem, ac particeps esse meritorum meorum, nisi Pater meus sua gratuita motione pulsauerit cor eius, vt in me credat.*

Sententiam hanc nec Scripturis sanctis, nec dignitati Christi consentaneam esse arbitror. Vnde quoad dona omnia supernaturalia probari potest nostra conclusio. Primò, Quia quemadmodum per peccatum primorum parentum amisit genus humanum ius totum, quod ad vitam aeternam habebat, ita etiam omnibus subsidiis, quibus supra suam naturam ad eam euehi adiuuariq; poterat, indignum effectum est, neq; quicquam in finem supernaturalem recuperat nisi per Christum, tantae ruinae per sua merita perfectum reparatorem: vsque adeò verò genus humanum per peccatum corrumpit, indignumq; euasit subsidiis omnibus ad vitam aeternam, vt nisi Deus reparare illud per Christum constituisset, non secus primi parentes, cōniso peccato, vnà cum ceteris donis, habitibus etiã fidei; & spei supernaturalibus spoliati fuissent, ac daemones simulatq; peccarunt spoliatos remansisse credimus. Etenim quia daemones reparandi non erant, continuò supernaturalia omnia dona amiserunt: in primis autem parentibus, quia per Christum reparandi erant, ex meritis eiusdem Christi futuris, supernaturalis fides & spes, quas cum natura ipsa acceperant, permanserunt, continuò tamen reuelatũ est illis mediator futurus, atq; adeò eorũ fides, ac spes, non solum in Deum, sed etiam in mediatorem futurum sese extendent, neque post lapsum primorum parentum aliter cuiquam mortalium contigit salus, nisi in fide mediatoris, saltem implicita: neq; aliud nomen fuit sub caelo datum hominibus, in quo oporteat eos saluos fieri, vt Petrus Act. 4. testatur. Quia ergo genus humanum per lapsum primorum parentum ius ad vitã aeternam omnino amisit, atque subsidiis donisque omnibus, quae in Adamo acceperat, destituit meruit: eaq; de causa Christus omni ex parte perfectus nostrae ruinae reparator constitutus est, fit, vt nullum donum, quod supra morta-

Christus dominus ruinae generis humani perfectus reparator.

lium naturam ad vitam aeternam modo aliquo adiuuet, siue sit fides, siue quaecumque alia dispositio ad gratiam, nisi ex Christi meritis recipiamus.

Secundò, sacramenta nouae legis à Christo instituta sunt, & ex meritis illius vim habent, per eaque tantquam per dispositiones meritum Christi applicatur, vt gratia conferatur: ergo quòd fides & cetera supernaturalia dona, quae ad primam gratiam disponunt, dispositiones sint, quibus meritum Christi applicatur, & conferitur prima gratia, non tollit, imò probat, meritis Christi ea ipsa conferri, eodemq; argumento aperte aduersus Driedonem conuincitur, in effectu integro praedestinationis aliquid, quod primam gratiam, adoptio nemq; filiorum antecedit, nempe sacramenta ipsa à meritis Christi habere vim, & propter Christi merita hominibus conferri.

Tertiò, ad Ephes. 1. ait Paulus: *Benedixit Deus & Pater Domini nostri Iesu Christi, qui benedixit nos in omni benedictione spirituali in caelestibus in Christo, sicut elegit nos in ipso ante mundi constitutionem, vt essemus sancti & immaculati in conspectu eius in caritate: sed fides & ceterae dispositiones supernaturales ad primam gratiam, comprehenduntur nomine omnium benedictionum spiritualium, cum spirituales benedictiones sint: ergo ex meritis Christi nobis conferuntur.* Quod confirmari rursus potest, cum ex eo quod in eodem capite subiungitur, *In quo nos, inquit, sorte vocati sumus: vocatio autem fit per motus gratiae praenicientis, quae primam gratiam antecedit, tum etiam quia Ecclesia conuersionem infidelium, & haec omnia, à Deo suis orationibus petit nobis dari per Christum Dominum nostrum.* Vnde Bernardus sermone 13. in Cantica, *Quicquid sapientia, quicquid virtutis, re habere confidit Dei virtuti, Dei sapientia deputa Christo.*

Quartò, Christus, quatenus homo, est caput totius Ecclesiae, nõ solum triumphantis, sed etiam militantis, meritis suis influens in totum corpus illius, sensum & motum omnem spiritualem atque corpore Ecclesiae rursus vnens per fidem, atque efficiens membra, cum antea membra non essent: vnde ad Ephesios 4. ait Paulus, *Qui est caput Christus, ex quo totum corpus compactum & connexum per omnem iuncturam secundum operationem in mensura vnisciusque membrum, augmentum corporis facit in edificationem.* Et paulò ante praemisera, *Christum ascendentem in altum dedisse dona hominibus, & quosdam quidem dedisse Apostolos, alios Prophetas, alios Euangelistas, alios pastores & doctores ad consummationem sanctorum in opus ministerij, in edificationem corporis Christi, donec occurramus omnes in unitate fidei & agnitionis filij Dei.* Quo loco aperte docet, etiam ad edificationem & constructionem corporis Christi mystici, institutionemque hominum in eo per fidem, ad Christum tamquam ad caput pertinere: fit ergo, vt fides & cetera dona supernaturalia à Christi nostri capitis meritis in totum corpus Ecclesiae descendant, non verò sola gratia, qua in filios Dei adoptamur.

Quintò, ex sequentibus Scripturae locis, eadem veritas colligitur. Ad Philip. 1. *Vobis datum est pro Christo, non solum vt in eum credatis, sed vt etiã pro illo patiamini:* ergo fides ex meritis Christi conferitur. Ad Hebraeos 12. *Aspicientes in autorem fidei, & consummatorem Iesum.* Vnde Augustinus de praedestinatione sanctorum c. 15. *Ille nos fecit credere in Christum, qui nobis fecit, in quem credimus Christum: ille fecit in hominibus principium fidei, & perfectionem in Iesu, qui fecit hominem principem fidei & perfectorem Iesum.* Citatque eundem locum Pauli. Item Ioan.

Christus caput Ecclesiae.

Vidimus

MOL
10

Admoneum, quasi unigenitum à patre, plenum gratia & veritate: & de plenitudine eius nos omnes accepimus. Porro veritas, quam ab eo accepimus, donum est fidei. Etia: 33. Si posuerit pro peccato animam suam, videbit semen longeuum, & voluntas Domini in manu eius dirigetur, id est, quicquid circa homines in vitam aeternam supernaturaliter perducendos fieri constituit, meritis eius executioni mandabitur. Vnde Hieronymus in eum locum. Voluntas, inquit, Domini in manu eius dirigetur, ut quicquid pater voluit illius virtutibus impleatur. Et paulo inferius subdit. Quia laboraui, videbit Ecclesias in toto orbe consurgere, & agrum saturabitur fide. Et infra. Vult ei Dominus ostendere lucem, ut omnes per se videat illuminatos. Consonat etiam cum loco citato Etia: 1, illud Ioann. 13. Sciens quia omnia dedit ei pater in manus. Postremo ex Concilio Mileitano cap. 4. vbi habetur: Cum dicat Apostolus, Scientia inquit caritas vero edificat, valde impium est et credamus, ad eam, que in se habere gratiam Christi, ad eam que edificat, non habere, cum sit virtusque donum Dei, & scire quid facere debeamus, & diligere et faciamus, ut edificante caritate, scientia non possit insulare. Sicut autem de Deo scriptum est, qui docet hominem scientiam: ita scriptum est, Caritas ex Deo est. Denique in Cõcil. Trident. sess. 6. cap. 7. habetur: Declarat sancta Synodus ipsius iustificationis ordinem in adultis à Deo per Christum Iesum præueniente gratia sumendum esse, hoc est, ab eius vocatione. Vbi expressè definitur, præuenientem gratiam, qua adulti ad fidem vocantur, atque ad iustificationem disponuntur, à Deo conferri per Christum Iesum, hoc est, ex meritis illius. Et capite 6. docetur. Dispositionem totam ad iustificationem per fidem, spem, & caritatem, esse per redemptionem que est in Christo Iesu, atque ad eum ex meritis Christi. Et capite 7. dicitur: In ipsa iustificatione, cum remissione peccatorum, hac omnia simul in se accepit homo per Iesum Christum, cui in se inuenit fidem, spem, & caritatem. Quare sententiam Driedonis errorem esse in fide non videtur dubitandum.

Driedoni asserit alia auallitur.

Illud etiam vehementer displicet, quod Driedo loco citato affirmat. Videlicet, non fuisse ex meritis Christi preparationes, quas longe ante Christum natum Deus in lege, in Prophetis, & in Psalmis preparauit & reuelauit populo suo, missurum se Christum Filium suum, futurum redemptorem, lumen gentium: virginemque electam, qua pareret Emmanuel, sed esse solum gratuita quedam dona Dei. Hoc, inquam, vehementer displicet. Etenim certissimum est, Deum Patrem ex meritis Christi cooperante Spiritu sancto corpus & animam beatæ virginis, ut dignum sibi habitaculum effici meretur preparasse: gratia namque, qua illa anima sacratissima ita aptata fuit, ex meritis Christi collata fuit. Gratia item, qua Abrahamus proprium filium immolare tentans ita Deo iubenti placuit, ut Messie promissionem accipere mereretur, utique ex meritis Christi etiam profecta est. Denique fides & reuelatio Christi venturi, qua fideles ante Christi aduentum iustificati sunt, & Ecclesia ad Christum facilius suscipiendum preparata fuit, meritis etiam Christi attribuenta est. Nouit namque sua infinita sapientia Deus, ita, quæ ad euentum Christi necessaria erant, preparare, ut nõ solum in Christum tamquam in finem, ut Driedo vult, ea ordinaret, sed etiam ex meritis Christi venturi aut omnia, aut certe plurima disponeret, atque Ecclesie suæ donaret.

Quinta ed. clausa.

Quinta conclusio. Simpliciter est concedendum atque affirmandum, Christum causam esse nostre predestinationis. Probat, quoniam esse causam suorum meritorum, ac miraculorum: tum etiam

Molina in D. Thom.

A corum omnium, quæ meritis Christi in nos emanant, quibus in vitam perducimur æternam, estque in se ipso finis & exemplar nostre in sempiternam beatitudinem perductionis: quod verò incarnationis, sui que ipsius non sit causa, id non tollit, quominus simpliciter nostre predestinationis, quoad effectum, causa dicatur. Præsertim cum is nostra predestinationis effectus in ipso meto Christo includatur: & cum, quando simpliciter dicitur, Christum causam esse nostre predestinationis quoad effectum, semper intelligatur præterquam ipsummet, ut ex se est satis perspicuum.

applicatio meritorum Christi quibus legibus sit allegata.

B Pro solutione argumentorum, quæ initio disputationis proposita sunt, illud sciendum est, quod, latus 3. p. 9. t. art. 2. ostendimus, nempe ita Christum Dominum pro peccatis totius generis humani satisfecisse, donaque omnia gratia, quæ illi post lapsu primorum parentum conferuntur, infinitaque alia promeruisse, ut nihilominus applicatione effectuum suorum meritorum certis quibusdam legibus allegatam reliquerit. Atque inde est, quod infinitum, quod ille meruit, finitè, atque eo tantum modo generi humano applicetur, quo ille suis legibus applicandum, distribuendumque constituit: licet autem

C inter alias, lex vna tam ex Patris, quam ex Christi, quatenus homo est, voluntate fuerit, ut cuique, facienti quod in se esset, numquam sufficiens supernaturalè auxilium denegaretur, quoad gratiam perueniret, vitamque æternam, consequeretur, quia tamen æquissimum erat, ut omnia sua merita Patris, voluntati Christi per omnia subiiceret, cuius humana voluntas paternæ quoque voluntati omnino conformis erat, in multis quidem, prout Pater voluit, certas quasdam leges constituit, ut circa effectus sacramentorum, & quod absque illo sacramento pro qualitate ac quantitate contritionis gratia conferretur, &c. at in plerisque aliis arbitrio Patris distributione donorum, quæ promeruit, reliquit. Eaque ratione ita Pater omnia Christo dedit in manus, ut nihilominus voluntas Patris in manu Christi, hoc est meritis, & virtutibus Christi dirigatur & impleatur, ut supra ex Etia: explicatum est. Nihil ergo pugnat, neminem venire ad Christum per fidem, nisi Pater motione, ac dono suo gratuito eum traxerit, ut habetur Ioan. 6. & nihilominus mortone illam, ac donum semper à Patre propter merita Christi conferri.

D Ad argumenta igitur initio proposita, quatenus cum nostris conclusionibus pugnare videbuntur, dicendum est. Primum quidem probare optime, Christum non fuisse causam predestinationis nostre quoad integrum eius effectum, eò quod sicut soli Deo, quatenus Deus est, cõuenit prædestinare, ita ipsius est proprium causam esse totius effectus predestinationis, eo modo, quo disputatione præcedente est explicatum. Id verò non tollit, quo minus simus à Deo prædestinati in Christo, & per Christum, cuius meritis nobis conferre constituit cætera omnia dona supernaturalia, quibus in vitam æternam perducimur, atque adeò non tollit, quod Christus sit etiã causa meritoria effectus predestinationis, quoad cætera supernaturalia omnia dona, quæ integer predestinationis effectus in se includit.

Ad primum argu. patris opposita.

Predestinatio in Christo, quo pacto fit.

F Ad secundum, quo Driedo suam confirmat sententiam dicendum est, Augustinum verbis illis, totoque eo capite, hoc solum velle, quod sicut Christus, qui caput & principium est nostre predestinationis, quoad fidem, & dona omnia supernaturalia, quæ ex meritis ipsius nobis conferuntur, non accepit merito suo, ut per incarnationem simul esset homo & Deus: ita nos donum fidei & iustificationis,

Ad secundum.

tionis, aut regenerationis in Christo, non merito nostro, sed Christi accipimus: non vero eam facit collationem, quod sicut Christus id non accepit ex meritis alienis, ita nos ex meritis Christi fidem, & regenerationem in Christo non accipimus, quin potius, contrarium eo capite docet. Vnde mirandum est, quod ex citato Augustini testimonio ausus fuerit Driedo sententiam suam confirmare.

Ad tertium. Gratia prima licet Christi merito nobis conferatur, est tamen donum gratuitum comparatione non stri.

Ad tertium concessa maiori, neganda est minor. Ad probationem pro contraria parte, dicendum est, ideo homines dici iustificari gratis, & primam gratiam propriissime comparatione eorum sortiri rationem gratiae, quia quando nobis confertur, nulla ratione nobis debetur, nec ea sumus digni, neque Christus adhuc ullam rationem debet in nos transferre, sed mere gratis, quod ad nos attinet, ea confertur. Quod autem Christus eam meruerit, ratio nec meritorum ipsius nobis tribuatur, non tollit quo minus comparatione nostri donum mere gratitum dicendum sit.

DISPUTATIO III.

Utrum ex parte reprobis detur causa reprobationis.

Partis negantis argumenta.

Primò.

Quod ex parte reprobatorum nulla detur reprobationis causa seu ratio, sed in solam liberam voluntatem Dei eorum reprobatio referenda sit, probari potest. Primò, ex illo ad Rom. 9. Vbi Paulus de Iacob & Esau loquens ait: Cum nondum nati fuissent, aut aliquid boni egissent aut mali, ut secundum electionem propositum Dei maneret, non ex operibus, sed ex vocante dictum est: quia maior seruiet minori: sicut scriptum est (Malachia videlicet 1.) Iacob dilexi, Esau autem odio habui. Ecce quemadmodum Paulus de Iacob docet, non propter opera, seu merita sua, fuisse à Deo dilectum & praedestinatum: ita quoque de Esau affirmat, non fuisse propter opera odio habitum ac reprobatum: ergo reprobatio non est propter peccata praevia, atque adeò nec causam, nec rationem ex parte reprobis habet.

Secundò.

Secundò, quia subiungit Paulus, Deum Exod. 33. dixisse Moysi, Miserebor cuius misereor, & misericordiam prestabo, cui miserebor. Hoc est, ut misericordia cum quocumque voluero, & prout mihi placuerit. Concluditque Paulus: Igitur non volentis, neque currentis, sed miserentis est Dei. Additque, Dicit enim Scriptura Pharaoni, Quia in hoc excitavi te, ut ostendam in te virtutem meam, & ut annuncietur nomen meum in universa terra. Rursusque infert: ergo cuius vult, miserebor, & quem vult, indurat. Ecce, ex his omnibus perspicue habetur, Deum misereri cuius vult, & indurare quem vult. Et non esse volentis, aut currentis, sed miserentis Dei, excitarumque esse Pharaonem, ut Deus in eo repugnante diuinis praeceptis ostenderet virtutem suam, & mirabilia signa efficeret, quae in universo orbe praedicaretur: ergo sicut praedestinatio non est propter merita praevia, ita nec reprobatio, sed in solam liberam voluntatem Dei ea reducenda est.

Tertiò.

Tertiò, quia addit Paulus: Dicit itaque mihi: Quid adhuc queritur? Voluntati eius quis resistit? Et quasi huic quaestioni annuens Paulus, negotium, non minus reprobationis, quam praedestinationis, ex sola libera voluntate Dei pendere, respondet: O homo, tu, quis es, qui respondeas Deo? Numquid dicit figmentum ei, qui se fingit, quid me facisti sic? An non habet potestatem figulus huius, ex eadem massa facere aliud quidem vas in honorem, aliud vero in contumeliam? Quod

A Deus volens ostendere iram, id est iustitiam suam vindicariam, & iram facere potentiam suam, sustinuit in multa patientia vasa ire apta in interitum, ut ostenderet diuicias gloriae suae in vasa misericordiae, quae preparauit in gloriam. Supple. Quis cum culpabit aut quid habet homo quod inculet? Ecce, Paulus innuere videtur aperte, negotium reprobationis pendere totum ex sola libera voluntate Dei, in cuius potestate non minus fuit, absque cuiusquam iniuria, facere ex eadem massa per praedestinationem quosdam vasa honoris, quosdam per reprobationem vasa contumeliae, quam in potestate figuli sit, ex eadem massa luti quaedam vasa in honorem, quaedam in contumeliam effingere. Causam praeterea reprobationis eam fuisse affirmat, ut in reprobis splenderet in aeternum diuina iustitia, quemadmodum in praedestinis diuina misericordia clucebit: fit ergo, ut reprobatio non fuerit propter mala merita praevia, sed ex sola libera voluntate Dei fuerit dependens.

B Ad huius rei intelligentiam sciendum est. Circa vnumquemque reprobatorum aditum triplicem actum voluntatis diuinae, nostro intelligendi more, esse distinguendum. Primus est, voluntas permittendi ea peccata, propter quae ille excludendus est à beatitudine, supplicisque aeternis mancipandus. Quem actum, tamquam effectus, sequitur ipsa permissio eorumdem peccatorum in actu. Secundus est, voluntas obdurandi peccatorem vsque ad finem vitae in eisdem peccatis iam commissis, hoc est, voluntas non conferendi illi ea auxilia cum quibus refurget. Hunc actum consequitur similiter in tempore, tamquam effectus illius, obduratio ipsa. Tertius est, voluntas excludendi eundem reprobum à regno caelesti tamquam eo indignum, deputandique illum supplicis aeternis propter peccata, in quibus ad vitam terminum praevideretur peruenturus. Quem actum consequitur in tempore, tamquam effectus illius, exclusio ipsa à regno caelesti, mancipatioque supplicis aeternis, quando haec fiunt.

C Hi omnes tres actus in eo conueniunt, quod singuli supponunt praevia esse à Deo ea peccata pro libertate talis adulti futura, tamquam radicem, quod circa illam versentur: diuerso tamen modo. Voluntas namque permittendi peccata supponit, Deum ea praevidere futura pro libertate talis adulti, non simpliciter, sed ex hypothesi, quod ipse ea non impediatur. Nec voluntas permittendi peccata est aliud, quam voluntas ea non impediendi. Ut enim Deum permittere peccata, non aliud est, quam ea non impedire, cum possit, ac praevideat futura, qua de causa ratio permissionis posita est in illo primo, praexistentibus illis aliis duobus, ut artic. 3. & quaest. 19. artic. 12. explicatum est: ita voluntas diuina permittendi eadem peccata, nihil aliud est, quam velle ea non impedire, cum possit, & praevideat pro libertate arbitrij creati esse futura, nisi ipse impediatur. Quò fit, ut tam permissio peccatorum adulti, quam voluntas ea permittendi, tamquam radicem supponant, Deum ipsa praevidere futura pro libertate talis adulti, non simpliciter, sed ex hypothesi, quod ipse, ut potest, ea efficacioribus aliis auxiliis non impediatur. Quia ergo sine his maioribus auxiliis non essent adulti ea vitare: tum quia Deus numquam denegar auxilia ad id necessaria: tum etiam quia, si non posset ea sine illis vitare, eo ipso peccata non essent, consequens est, ut quando Deus peccata permittit, perditio peccatoris non sit ex Deo ea permittente, sed solum ex ipsomet peccatore, cui semper subditus manet appetitus peccati, eique ita dominatur, ut si velit, ea possit evitare.

Triplicis voluntatis diuinae actus circa quemlibet reprobatorum.

Voluntas permittendi peccata quod sit in Deo.

Perditio earum ex peccatore.

Volunt.